

Ibn Hayyan om religiøs forfølgelse og undertrykkelse under Cordoba-kalifatet

Den muslimske historiker Ibn Hayyan (987-1075) havde været ledende embedsmand ved al-Mansurs hof i Córdoba og skrev senere et historisk værk om det muslimske herredømme i Spanien, bl.a. under kaliffen Abd al-Rahman d. 3.

5 Torsdag tredje dag af yumada II¹ blev Muhammad b. Yusuf etc. korsfæstet, en korrumperet person og oprører, hvem An Nasir² havde frigivet fra fængslet i starten af sin regeringstid, da han havde været fængslet i hans bedstefars, emiren Abdullas,³ epoke, men han havde benådet ham (fra livsstraf) under garanti af, at han ville vedholde lydighed, alligevel var han ikke sen til at gøre oprør og gå ud og fremme ondskab, idet han krydsede havet med en af de (disse) skrifter, der konspirerede mod staten, men han blev pågrebet og korsfæstet på (ved?) paladsets port med skriftet bundet til den venstre (hånd?), som afskrækkende eksempel for hans ligesindede. Han blev den første korsfæstede i denne regeringstid. [...]

15 En kristen bueskytte blev korsfæstet dette år.⁴ Hans navn var Abu Nasr. Det skete på den brolagte vej til porten i kongeborgen i Córdoba. Han havde kæmpet i Ibn Hafsuns oprør⁵ i tiden under Umar. Han blev berømt for sin præcision. Når han sigtede på et fjernt mål, ramte han sjældent ved siden af. Han var meget frygtet, da mange muslimer blev dræbt ved hans hånd. Derfor blev han fanget og ført til paladsets porte. Sultanen befalede, at han skulle korsfæstes og beskydes med pile som straf for det, han havde gjort ved mændene og andre, der bekæmpede skurkene.

20 Han blev fæstnet til korset, og en talrig skare krævede hans blod. Bueskytternes pile ramte ham på vitale steder og gennemborede hans lemmer. Det gjorde en ende på hans forbryderiske liv. Liget lignede et pindsvin og hang på korset indtil der kom befaling om at nedtage det og brænde det, hvilket tilfredsstillede folket, takket være Allah. [...]

25 [Kaliffen Abd al Rahman d. 3. (An Nasir) brugte et netværk af spioner til at skaffe sig oplysninger om muslimske kættere, kristne og politiske fjender, der ofte blev straffet med halshugninger og korsfæstelser. Om kaliffen Abd al-Rahman d.3.'s muslimske inkvisition mod kættere i Córdoba-kalifatet beretter Ibn Hayyan bl.a.] Religionen blev strengt opretholdt efter profetens bud under de perfekte kaliffers herredømme [...], som overholdt de regler, som er nedlagt i sunna,⁶ idet de sikrede religionen, kvalte kætteriets ild, ødelagde de kætterske sekter, udviste rafidierne⁷, ydmygede oprørerne og fik dem til at underkaste sig, anstrengte sig⁸ og forsvarede Gud med Guds sværd. [...]

¹ 8. februar 913

² Eller al-Nasir li-Din Allah (Forsvareren af Allahs religion). Tilnavnet givet kaliffen Abd al Rahman d. 3., der regerede i Córdoba 912-961.

³ *Abdullah*: hersker i Córdoba 888-912

⁴ Fra 29. marts 925 til 18. marts 926

⁵ I bjergene mellem Ronda og Málaga.

⁶ *Sunna*: Muhammeds sædvane og praksis.

⁷ *Rafidierne*: dvs. dem, som afviser den muslimske vej. Her sigtes f.eks. til shiitterne.

⁸ I form af hellig krig (jihad)

[De gode kaliffer] bekæmpede alle nyfortolkninger⁹ og de tillod ingen nye påfund at komme ind i nationen. Men så kom abbasidernes fordrejede regering og afvigende fraktion og der kom mange nyfortolkninger. [...] Gud beskyttede folket i al-Andalus og bevarede religionen fra skade takket være [...] de rettroendes fyrste¹⁰ [...] som Gud ønskede som kalif, [...] som gik i sine forfædres fodspor og strengt overholdt skriftens ord og udpegede sunna [...] således at intet djævelsk kætteri skulle opstå, som han ikke ville ødelægge, intet fortabelsens flag blev rejst, som han ikke ydmygede, således at Gud med ham holdt sammen på islams fællesskab, lydigt og fredeligt. [...] Med ham blomstrede videnskaben, folket nød velstand. [...] Han forfulgte nyfortolkninger og samlede i sin hovedstad den mest udmærkede kultur, som nogensinde havde eksisteret, [...] og han var nidkær i religiøse anliggender, idet han undersøgte muslimernes opførsel, og deres forsamlinger i moskeerne ved hjælp af spioner, som han gav ordre til at trænge ind i folkets mest intime hemmeligheder, således at han kunne vide alt om enhver handling, enhver tanke hos gode eller dårlige folk og om [...] de forskellige befolkningsgruppers åbne og skjulte holdninger. [...] Gud belønnede ham med gaver [...] på grund af hans opretholdelse af loven og hans underkastelse af mennesker, så de lovpriste ham og hans forsvar for folkets hjerter imod kætteriet [...], idet han fulgte den sande og bevidnede tradition, som føres tilbage til den største af alle imamer, Malik ibn Anas,¹¹ folkets imam i Medina. [...] [Disse traditioner] har gavnet dette land, og rensset folket fra de tendenser, som [...] [Abd al-Rahman d. 3.] straffede hos dem, der besad dem, og han gav sin *zalmedina*,¹² Abdallah b. Badr, ordre til at forhøre de anklagede og gennemføre en inkquisition imod dem, [...] idet han skræmte og straffede dem hårdt. [...]

[Ifølge Ibn Hayyan gav kaliffen Abd al-Rahman d. 3. ordre til at nedenstående erklæring skulle læses op i alle moskéer i Andalusien, efter at han i årene 952-957 havde gennemført en række forfølgelser af muslimske kættere og tilhængere af den gnostiske præst Ibn Masarra. I undertrykkelsen af oprør forfulgte Abd al-Rahman enhver muslim, der afveg fra den malikitiske retslære og religionsforståelse:] Kaliffen har besluttet at omfatte alle hans lande i sin beslutning og han sender den ud på landet og til byerne og han beder jer og de andre *qadier*¹³ og guvernører om at gennemføre hans beslutning, således at erklæringen skal blive læst fra muslimernes prædikestole [...] [så alle nyder godt af hans] renselse og hans likvidering af denne urenhed og beskyttelsen af alle muslimerne imod al tvivl og grund til afvigelse, fordi nationer går tabt, bygninger nedbrydes, folk fortjener udryddelse og Gud ødelægger nationer af den slags, som denne onde gruppe af mennesker har frembragt, som krænker traditionen og angriber den store Koran og hadith-fortællingerne¹⁴ om den trofaste profet. [...] Forfølg dem med alle midler, send jeres spioner mod dem, bestræb jer på at kende deres hemmeligheder og når det er klart, at der er nogen, der tilhører dem, så skriv til kaliffen en liste med deres navne, opholdssted, nav-

⁹ I overensstemmelse med den malikitiske retslære og religionsforståelse.

¹⁰ Abd al-Rahman d. 3.

¹¹ *Malik ibn Anas*: (ca. 716-795) grundlæggeren af den malikitiske retsskole.

¹² En muslimsk dommer, der skal håndhæve sharia-loven i det offentlige rum.

¹³ *Qadi*: Muslimsk dommer

¹⁴ *Hadith*: fortællinger om Muhammeds liv, sædvane og praksis (sunna).

ne på vidner imod dem og deres anklager, således at man kan give ordrer til at bringe dem til al-Suddas port¹⁵ og blive straffet i deres hovedstad. [...]

5 [Om de muslimske myndigheders behandling af kristne fanger under Córdoba-kalifatet beretter Ibn Hayyan:] Muhammed¹⁶ udvalgte de 100 mest betydningsfulde blandt barbarerne [de kristne] og sendte dem til Córdoba's alcazar,¹⁷ hvor de ankom fredag den 7. i yamada I¹⁸. Men de blev dernæst bragt til lunden ved an-Naura [La Noria], fordi an-Nasir [Abd al-Rahman d. 3.] holdt ferie der. Deres ankomst faldt på samme tidspunkt, hvor folket ophidset efter afslutningen på fredagsbønnen strømmede ud fra Aljama-moskéen i Córdoba, så derfor samlede sig og fulgte efter for at se, hvad der skulle ske med fangerne. Og det viste sig at an-Nasir var anbragt oppe på den øverste balkon over lunden overfor floden [...] for at overvære henrettelserne. Alle fangerne blev én for én halshugget i hans nærvær og øjesyn og således, at også folket kunne se det. Og Allah ophidsede folkets følelser imod de vantro og de udtalte mangfoldige velsignelser over kaliffen. Disse barbarers død blev også fejret i et digt af Ubaydallah b. Yahya b. Idris, hvor han fremsagde:

15 Besejret ankom fangerne
ført og lænket af Allah
som en vred løve så I på dem
20 omringet af vilde løver og drager,
og så alle kunne se det blev de udryddet af dit sværd,
blandt velsignelser og lovprisninger af Allah. [...]

25 Yahyah Bin Muhammad Bin Numa Al Attar videregav information fra sin far, der var troværdig. Han var til stede den dag, da Furtun¹⁹ blev pint og henrettet. De skyndte sig at hænge ham op, før kaliffen var til stede. Da Furtun var fæstnet til træet, kom han for at betragte [Furtun], inden soldaterne stak spyd i ham. Hans tunge var skåret af. Kaliffen beordrede, at han ville betragte ham, før han skulle dræbes. I nogen tid stod han ved korset og så på ham med tilfredshed, idet han fornærmede ham og takkede Allah for den ulykke, der havde ramt ham. Det hørte Furtun, som bevægede læberne. Men han kunne ikke tale, da han havde mistet tungen. Så samlede han snyt og blod i munden og spyttede på An Nasir, der måtte forvise sig om hans mentale styrke i en frygtelig tilstand, hvilket forbavsede tilskuerne. Kaliffen blev endnu mere irriteret og gav med en håndbevægelse ordre til, at hans mænd skulle stikke deres lanser i [Furtun]. Så sporede han hesten og red ind i paladset, og mængden opløstes. Men senere kom den tilbage for at se
35 noget langt mere forfærdeligt.

¹⁵ Al-Sudda-porten var en byport med buer, der markerede indgangen til kaliffens palads ved navn Medinat al-Zahra. I nyere tid har man ofte beundret al-Sudda-porten for dens fine arkitektur, og har sjældnere bemærket, at det var her kaliffen til skræk og advarsel udstillede sine fjenders halshuggede hoveder eller korsfæstede dem.

¹⁶ En af kalif Abd al-Rahman d. 3.'s officerer

¹⁷ Kaliffens palads i Córdoba

¹⁸ Den 2. marts i år 939

¹⁹ Furtun b. Muhammad fra Huesca (i Aragonien). Han allierede sig med kaliffens kristne fjender.

[Ibn Hayyan beretter i det følgende om, hvordan kaliffen Abd al-Rahman d. 3. korsfæstede nogle af sine egne soldater efter et nederlag til kristne styrker i slaget ved Alhandega i Kastilien-León i år 939. På paladset i Córdoba indrettede han ti dørlignende platforme:] Yahya sagde: Da An-Nasir var vendt tilbage fra dette felttog, begyndte han at bygge en etage over det magasin, som blev kaldt "Det syndige" til højre for en tagterrace, som vendte mod den sydlige Blodport. Den var borgens største ud mod gaden. Han lod den bygge med murtinder og opdelte den med ti åbninger.

5

Da der var et stort antal håndværkere, blev byggeriet snart færdigt. Her anbragte han sig for at mønstre hæren under Mina-festen [d. 27. september] efter at have beordret opstilling af ti kors, anbragt foran hver af åbningerne. Folk var forbavsede, da de ikke kendte hans hensigt, og derfor samledes de i en endnu større mængde end tidligere.

10

Da mønstringen fandt sted, befalede han politimesteren [*zalmedina*] at arrestere ti af troppens fornemste ryttere, som var de første, der flygtede under slaget ved Alhándega. Han udpegede dem og befalede, at de skulle korsfæstes, hvilket betjentene straks gjorde.

15

De straffede skreg og bad om hjælp, nåde og pardon. Men det gjorde ham kun mere vred, og han overdyngede dem med fornærmelser og råbte til mængden, at de havde svigtet, da der var brug for dem. "Se på disse stakler. Har de ikke gjort sig til vore undergivne tjenere for at forsvare og beskytte os? Men de gør sig til vore ligemænd, mens de svigter og viser mangel på karakter overfor fjenden. Står de over os, når vi skal frelse livet, og de skal tabe deres eget? Allah tillader ikke jeres ulydighed. Nu skal I smage konsekvensen af jeres handlinger." [...]

20

[Ibn Hayyan citerer et øjensvidne:] "Jeg var fanget midt i mængden [...] jeg forsøgte at se væk og var ved at besvime ved synet [...] og så rystet var jeg, at en tyveknægt stjal min oppakning. [...] Det var en frygtelig dag, der skræmte folket længe efter."

25

Ibn Hayyan: Oversat af B. Ledskov og Torben S. Hansen efter Ibn Hayyan de Cordoba: *Cronica del Califa Abdarrahan III An Nasir entre los Anos 912 y 942, Traduccion, notas e indices por M. Jesus Viqueera y Federico Corriente*, Zaragoza (1981) s. 53f., 156, 334f. samt M. Pihl efter Fernández-Morera s. 126-130.